

Projecte de seguiment de la biodiversitat dels espais de la Fundació CatalunyaCaixa

2012

Josep Germain i Otzet

Fundació
CatalunyaCaixa

Síntesi de les dades més rellevants

Durant el 2012 s'ha realitzat el tercer programa de seguiment de la biodiversitat de les finques de la Fundació CatalunyaCaixa amb l'objectiu de valorar l'estat i les tendències del seu medi natural. El programa de seguiment del 2012 s'ha centrat en 14 espais i ha abastat un conjunt de 45 indicadors. El percentatge d'indicadors valorats positivament durant el 2012 ha estat lleugerament superior al dels anys anteriors.

- A les Planes de Son destaca l'elevat nombre d'espècies d'ocells rapinyaires que s'hi poden observar, fet aquest que es deu a l'existència d'un punt d'alimentació suplementària que es gestiona des del centre MónNatura Pirineus. La presència d'ocells rapinyaires és una eina molt útil per a les activitats d'educació ambiental i de divulgació dels valors del medi natural pirinenc que es duen a terme des d'aquest centre.

- Al Congost de Mont-rebei es veu de manera força clara que bona part de les fluctuacions que presenten els diferents components del seu medi natural estan relacionades amb les condicions climàtiques especialment adverses dels darrers anys, fet aquest sobre el qual cal aprendre molt per poder adaptar la gestió a un context de canvi continu. Per altra banda, es manté la població de llúdriga a l'espai i esdevé un singular atractiu per als qui el visiten, ja que sovint són els visitants de la reserva qui fan la majoria de les observacions visuals d'aquesta espècie.

- A la Muntanya d'Alinyà s'hi ha establert un punt d'aportació suplementària d'aliment per a ocells necròfags, el qual ha esdevingut una peça clau del projecte de reintroducció del voltor negre a Catalunya i Alinyà ha esdevingut un dels pocs indrets d'Europa on es poden observar les quatre espècies existents de voltor alimentant-se simultàniament. Cal remarcar que el model de gestió que es du a terme a Alinyà pot qualificar-se clarament de sostenible, atès que la conservació dels seus valors naturals va aparellada amb el manteniment de les activitats econòmiques tradicionals: el punt d'aportació suplementària d'aliment per a ocells necròfags ha anat incorporant material provinent de granges locals i, en conseqüència, vinculant els ramaders amb la gestió d'aquest grup faunístic; el bon estat de la població de gall fer mostra que la seva conservació és compatible amb el model d'aprofitament dels boscos d'aquesta finca; el bon estat de les espècies de la flora de conservació prioritària va aparellat amb el manteniment de la ramaderia extensiva.

- La Llacuna de l'Aufacada és una zona molt interessant per a la conservació de la fauna i els hàbitats aquàtics, però s'havia vist afectada per tot un seguit d'usos (conreu, caça, pesca. etc.) que limitaven el desenvolupament de totes les seves potencialitats com a espai d'alt valor per a la conservació. Tant el projecte LIFE, el qual rep un important suport econòmic de la Unió Europea i permet el treball conjunt entre les institucions científiques, les administracions catalanes i estatals i la Fundació CatalunyaCaixa, com altres mesures empreses com és el cas de la prohibició de la caça, han de permetre recuperar la funcionalitat ecològica i els excepcionals valors naturals d'aquest espai.

● A la finca de l'Avenc de Tavertet el programa de seguiment del 2012 confirma la compatibilitat entre la conservació dels rapinyaires que nidifiquen en aquesta finca, l'activitat turística i l'ús ramader que té lloc en aquesta finca, ja que tant el número d'espècies de rapinyaires nidificants com el número de parelles de cada espècie es considera molt elevat.

● L'espai Mig de dos Rius és un espai de dimensions reduïdes, però també una clara demostració de que si el territori es gestiona adequadament fins i tot el medi natural d'aquests petits espais pot assolir uns valors remarcables. En aquest cas, el manteniment de rodals madurs de bosc de ribera afavoreixen una interessant població de picot garser petit, mentre que les poblacions de lepidòpters i d'ocells comuns també assoleixen uns nivells força interessants si es manté un ús sostenible de les parcel·les de prat.

● La finca del Port d'Arnes és una de les finques de més interès per a la conservació, destacant especialment el sector dels Estrets d'Arnes. Les altes parets que voregen el riu Estrets són un bon punt per a la nidificació d'ocells rapinyaires i cal destacar el notable èxit reproductor d'espècies com l'àguila cuabarrada i el voltor. També és notable el poblament de determinats grups d'invertebrats, com és el cas de les libèl·lules, grup que presenta una diversitat excepcional i que inclou espècies d'alt valor per a la conservació.

● L'estany d'Ivars i Vila-sana es va emplenar de nou l'any 2005 i d'ençà aquesta data ha anat incrementant el nombre d'ocells que el freqüenten, fet aquest que demostra l'èxit que poden assolir les mesures de recuperació d'espais naturals. El nombre d'ocells sembla que es vagi estabilitzant, però millores en la gestió dels nivells de l'aigua encara poden afavorir l'arribada de noves espècies. Aquest notable interès ornitològic es veu reflectit en el web *ornitho.cat* dedicat a l'intercanvi d'informació sobre les observacions d'ocells de Catalunya, el qual situa l'estany d'Ivars i Vila-sana entre les deu localitats de Catalunya on s'observen més espècies d'ocells, essent, a més, l'única que no es troba a la franja litoral, on hi ha les principals zones humides de Catalunya.

● L'èxit de les mesures de recuperació del medi natural es mostra de manera exemplar a la finca de Can Morgat —que forma part de l'espai d'interès natural de l'Estany de Banyoles— on entre els anys 2005 i 2006 es van crear diverses llacunes, les quals han esdevingut un dels punts més importants d'aquest espai protegit pel que fa a amfibis i insectes, com és el cas de les libèl·lules. Ambdós fets posen de manifest l'èxit que es pot assolir en les iniciatives de creació de nous espais naturals i el caràcter exemplar que aquestes poden tenir.

● El Sot de Fuster és un espai de mides força reduïdes però s'ha anat consolidant com un espai d'alt valor ecològic, com ho demostra la creixent colònia d'ardeids que s'hi ha instal·lat, així com el també creixent nombre d'ocells rapinyaires que hi nidifiquen. La colònia de cria d'ardeids del Sot del Fuster es troba actualment entre les cinc més importants de Lleida. La protecció de l'espai, anteriorment afectat per una activitat extractiva, mostra les possibilitats de les tècniques de restauració d'espais naturals, ja que amb uns costos mínims es poden obtenir uns resultats notables.

Valoració del conjunt d'espais - 2012

Planes de Son					
Nombre d'exemplars de rapinyaires amb presència regular		B			
Congost de Mont-rebei					
Diversitat i abundància de lepidòpters			Mj		
Diversitat i abundància d'ocells			Mj		
Tendència dels ambients		B			
Manteniment de la població de llúdriga		B			
Muntanya d'Alinyà					
Freqüència d'ús del PAS i nombre d'exemplars de carronyaires		B			
Diversitat i abundància d'ocells			Mj		
Tendència dels ambients			Mj		
Població de gall fer		B			
Estat de conservació de les espècies de la flora d'interès prioritari		B			
Llacuna de l'Aufacada					
Diversitat i abundància d'odonats		B			
Diversitat i abundància d'ardeids			Mj		
Nombre d'ocells aquàtics hivernants		B			
Nombre de parelles d'ocells aquàtics nidificants			Mj		
Nombre de parelles de fumarell carablanc nidificants			Mj		
Presència del fartet		B			
Evolució dels hàbitats		B			
Cingles de l'Avenc de Tavertet					
Nidificació de rapinyaires		B			
Mig de Dos Rius					
Diversitat i abundància de lepidòpters		B			
Diversitat i abundància d'ocells		B			
Tendència dels ambients			Mj		
Població de picot garser petit		B			

Bosc de Vilalta					
Èxit reproductor de l'àguila cuabarrada		B			
Abundància de perdiu				D	
Abundància de conill				D	
Puigventós					
Diversitat i abundància d'ocells			Mj		
Tendència dels ambients				D	
Estrets d'Arnes					
Diversitat i abundància d'odonats		B			
Diversitat i abundància de lepidòpters			Mj		
Èxit reproductor de l'àguila cuabarrada		B			
Èxit reproductor del voltor		B			
Can Puig de Fitor					
Diversitat i abundància d'ocells			Mj		
Tendència dels ambients		B			
Estany d'Ivars i Vila-sana					
Percentatge d'ocells hivernants a l'estany			Mj		
Nombre de parelles reproductores d'ocells aquàtics		B			
Nombre màxim d'ocells		B			
Nombre d'ocells anellats			Mj		
Can Morgat					
Diversitat i abundància de lepidòpters		B			
Diversitat d'odonats		B			
Diversitat i abundància d'amfibis		B			
Sot del Fuster					
Nombre de parelles reproductores d'ardèids i rapinyaires		B			
Nombre d'ocells anellats			Mj		
Evolució de les comunitats vegetals		B			

Comparació 2010 – 2012

